

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

6. september 2012*

Eelotsusetaotlus — Õigusaktide ühtlustamine — Rahvatervis — Tarbijate teavitamine ja kaitse — Toidu märgistamine ja esitlemine — Mõisted „toitumisalased väited” ja „tervis” — Määrus (EÜ) nr 1924/2006 — Veini kirjeldamine väljendiga „kerge seedida” — Viide vähendatud happelisusele — Joogid, mille etanoolisisaldus mahu järgi on üle 1,2 mahuprotsendi — Tervisealaste väidete keeld — Euroopa Liidu põhiõiguste harta — Artikli 15 lõige 1 — Kutsevabadus — Artikkel 16 — Ettevõtlusvabadus — Kooskõla

Kohtuasjas C-544/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesverwaltungsgericht'i (Saksamaa) 23. septembri 2010. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 23. novembril 2010, menetluses

Deutsches Weintor eG

versus

Land Rheinland-Pfalz,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud J. Malenovský (ettekandja), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász ja D. Šváby,

kohtujurist: J. Mazák,

kohtusekretär: ametnik A. Impellizzeri,

arvestades kirjalikus menetluses ja 19. jaanuari 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Deutsches Weintor eG, esindajad: *Rechtsanwalt* H. Eichele ja *Rechtsanwalt* B. Goebel,
- Land Rheinland-Pfalz, esindaja: C. Grewing,
- Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek ja D. Hadroušek,
- Eesti valitsus, esindaja: M. Linntam,
- Prantsuse valitsus, esindajad: G. de Bergues, B. Cabouat ja R. Loosli-Surrans,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

- Ungari valitsus, esindajad: M. Z. Fehér ja K. Szíjjártó,
- Soome valitsus, esindaja: H. Leppo,
- Euroopa Parlament, esindajad: I. Anagnostopoulou ja E. Waldherr,
- Euroopa Liidu Nõukogu, esindaja: M. Simm,
- Euroopa Komisjon, esindajad: L. Pignataro-Nolin ja S. Grünheid,

olles 29. märtsi 2012. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1924/2006 toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta (ELT L 404, lk 9), mida on viimast korda muudetud komisjoni 9. veebruari 2010. aasta määrusega (EL) nr 116/2010 (ELT L 37, lk 16; edaspidi „määrus nr 1924/2006“), artikli 2 lõike 2 punkti 5 ja artikli 4 lõike 3 esimest lõiku. Samuti puudutab taotlus nende sätete kehtivust tulenevalt Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 15 lõikest 1 ja artiklist 16.
- 2 See taotlus esitati Saksamaa viinamarjakasvatavate ühistu Deutsches Weintor eG (edaspidi „Deutsches Weintor“) ja Rheinland-Pfalzi liidumaal alkohoolsete jookide turustamise järelevalve eest vastutava asutuse vahelises vaidluses, mille ese on veini kirjeldamine väljendiga „kerge seedida“, mis tähistab vähendatud happelisust.

Õiguslik raamistik

- 3 Määruse nr 1924/2006 põhjendustes 1–3, 5, 10, 14–16 ja 18 on ette nähtud:
  - „(1) Ühenduses märgistatakse ja reklaamitakse järjest rohkem toite toitumis- ja tervisealaste väidetega. Tarbijate kaitse kõrge taseme tagamiseks ja nende valiku lihtsustamiseks peaksid turule viidud tooted, sealhulgas imporditud tooted, olema ohutud ja piisavalt märgistatud. Mitmekesine ja tasakaalustatud toitumine on hea tervise eeltingimus ja üksikud tooted on üldise toitumise kontekstis suhtelise tähtsusega.
  - (2) Erisused niisuguseid väiteid puudutavates liikmesriikide sätetes võivad takistada toidu vaba liikumist ning luua ebavõrdseid konkurentsitingimusi. Seeläbi mõjutavad need otseselt siseturu toimimist. Seetõttu tuleb kehtestada ühenduse eeskirjad toitulede märgitud toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamise kohta.
  - (3) Üldised märgistamist käsitlevad sätted sisalduvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivis 2000/13/EÜ toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta [EÜT L 109, lk 29; ELT eriväljaanne 15/05, lk 75]. Direktiiv 2000/13/EÜ keelab üldjuhul sellise teabe kasutamise, mis võib ostjat eksitada või omistada toidule raviomadusi. Käesolev määrus peaks täiendama direktiivi 2000/13/EÜ üldpõhimõtteid ning sätestama toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamist käsitlevad erisätted, mis puudutavad tarbijale sellisel kujul tarnitavat toitu.

[...]

(5) Üldnimetused, nagu digestiivid või kõhakompekid, millega on tavapäraselt tähistatud mingi toidu- või joogigrupi iseärasus, mis võib jätta mulje mõju avaldamisest inimese tervisele, tuleks käesoleva määruse reguleerimisalast välja jätta.

[...]

(10) Väidetega reklaamitava toidu puhul võib tarbija tajuda, et sellel on – võrreldes sarnaste või muude toodetega, millele niisuguseid toitaineid ja muid aineid pole lisatud – toitumisealaseid, füsioloogilisi või muid tervisealaseid eeliseid. See võib ajendada tarbijat tegema otsuseid, mis mõjutavad otseselt tema konkreetsete toitainete või muude ainete tarbimist viisil, mis on vastuolus teaduslike soovitustega. Selleks et vältida seda võimalikku soovimatut mõju, on kohane kehtestada väiteid kandvatele toodetele teatud piirangud.[...]

[...]

(14) On hulgaliselt väiteid, mida mõnedes liikmesriikides praegu toidu märgistamisel ja reklaamimisel kasutatakse ning mis on seotud ainetega, mille positiivset mõju ei ole tõendatud või mille osas puudub tänapäeval piisav teaduslik alus. Tuleb tagada, et ainete puhul, mille kohta väide esitatakse, tõendatakse nende kasulik toitumisealane või füsioloogiline mõju.

(15) Et tagada esitatud väidete tõesus, on tarvis, et väite objektiks olevat ainet leidub lõpptootes koguses, mis on piisav, või et nimetatud aine puudub või esineb sobivalt vähendatud koguses, et anda väidetavat toitumisealast või füsioloogilist mõju. Nimetatud aine peab olema ka organismi jaoks kättesaadaval kujul. [...]

(16) On oluline, et tarbija saaks toidu kohta esitatavatest väidetest aru, ning kõiki tarbijaid tuleks kaitsta eksitavate väidete eest. [...]

[...]

(18) Toitumis- või tervisealast väidet ei tohiks esitada, kui see on vastuolus üldtunnustatud toitumis- ja tervisealaste põhimõtetega või kui see soodustab või õigustab mis tahes toidu ülemäärast tarbimist või halvustab häid toitumistavasid.”

4 Määruse nr 1924/2006 ese ja kohaldamisala on selle määruse artiklis 1 toodud välja järgmiselt:

„1. Käesolev määrus ühtlustab liikmesriikide õigus- või haldusnorme, mis on seotud toitumis- ja tervisealaste väidetega, et tagada siseturu tõhus toimimine, pakkudes samal ajal tarbijate huvide kaitse kõrget taset.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse toitumis- ja tervisealastele väidetele kaubanduslikes teadaannetes sellisel kujul lõpptarbijale pakutava toidu, sealhulgas pakkimata kujul turule viidava või lahtiselt tarnitud toidu märgistusel, esitlemisel või reklaamis.

[...]”

5 Määruse nr 1924/2006 artikkel 2 sisaldab järgmisi mõisteid:

„1. Käesolevas määruses kasutatakse:

a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määruse (EÜ) nr 178/2002 (millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused) [(ELT L 31, lk 1; ELT

eriväljaanne15/06, lk 463)] artiklis 2 ning artikli 3 lõigetes 3, 8 ja 18 sätestatud mõisteid „toit”, „toidukäitleja”, „turuleviimine” ja „lõpptarbija”;

[...]

2. Samuti kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) väide – sõnum või esitus, mis ei ole ühenduse või liikmesriigi õigusaktide alusel kohustuslik, sealhulgas mis tahes kujul pildiline, graafiline või sümboliline esitus, mis väidab, viitab või annab mõista, et toidul on teatavad omadused;

[...]

4) toitumisalane väide – mis tahes väide, mis väidab, viitab või annab mõista, et toidul on teatavad kasulikud toitainelised omadused [...]

5) tervisealane väide – mis tahes väide, mis väidab, viitab või annab mõista, et toidugrupi, toidu või ühe selle koostisosa ja tervise vahel on seos;

6) haigestumisohu vähendamise väide – mis tahes tervisealane väide, mis väidab, viitab või annab mõista, et toidugrupi, toidu või ühe selle koostisosa tarbimine vähendab oluliselt mõnda haigusesse haigestumise mõnda riskitegurit;

[...]”

6 Määruse nr 1924/2006 II peatükk (artiklid 3–7) määrab kindlaks toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamise üldtingimused.

7 Määruse nr 1924/2006 artikkel 3 „Üldpõhimõtted kõikide väidete jaoks” on sõnastatud järgmiselt:

„Toitumis- ja tervisealaseid väiteid tohib ühenduses turule viidava toidu märgistusel, esitlemisel ja reklaamis kasutada üksnes siis, kui need vastavad käesoleva määruse sätetele.

Ilma et see piiraks direktiivide 2000/13/EÜ ja 84/450/EMÜ kohaldamist, ei tohi toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine:

a) olla vale, mitmeti mõistetav või eksitav;

b) suurendada kahtlust muude toitude ohutuse ja/või toiteväärtuse piisavuse suhtes;

c) soodustada või õigustada toidu ülemäärast tarbimist;

[...]”

8 Määruse nr 1924/2006 artikli 4 „Toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamistingimused” lõikes 3 on sätestatud:

„Joogid, mille etanoolisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, ei tohi kanda tervisealaseid väiteid.

Toitumisalastest väidetest on lubatud üksnes väited, mis viitavad enam kui 1,2-mahuprotsendilise etanoolisisaldusega jookide madalale alkoholisisaldusele või alkoholi- või energiasisalduse vähendamisele.”

9 Selle määruse artikli 5 lõike 1 punktis a, mis puudutab üldtingimusi, on sätestatud:

„1. Toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine on lubatud ainult siis, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) toitaine või muu aine, mille kohta väide esitatakse, olemasolul või puudumisel või vähendatud sisaldusel toidus või toidugrupis on üldtunnustatud teaduslike andmete põhjal tõendatud kasulik toitumisalane või füsioloogiline mõju.”

10 Nimetatud määruse nr 1924/2006 artikli 6 „Väidete teaduslik põhjendus” lõikes 1 on sätestatud:

„Toitumis- ja tervisealased väited peavad põhinema üldtunnustatud teaduslikel tõenditel ja on viimastega tõendatud.”

11 Määruse nr 1924/2006 IV peatükis sisalduvad artiklid 10–19 näevad ette erisätted tervisealaste väidete kohta.

12 Selle määruse artikli 10 lõigetes 1 ja 3 on seoses eritingimustega sätestatud:

„1. Tervisealaste väidete esitamine on keelatud, välja arvatud siis, kui need vastavad II peatükis toodud üldnõuetele ja käesolevas peatükis toodud erinõuetele ning kui nad on vastavalt käesolevale määrusele lubatud ning need väited on loetletud artiklites 13 ja 14 sätestatud lubatavate väidete nimekirjas.

[...]

3. Viiteid toitaine või toidu üldistele, mittespetsiifilistele eelistele seoses üldise hea tervise ja tervisega seotud healuga võib teha üksnes koos konkreetse tervisealase väitega, mis on loetletud artiklites 13 [või] 14 sätestatud nimekirjades.” [Tsitaati on parandatud Euroopa Kohtus, kuna määruse eestikeelne tõlge on ekslik.]

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

13 Deutsches Weintor on viinamarjakasvatavate ühistu, mille asukoht on Rheinland-Pfalzi liidumaal Ilbesheimis (Saksamaa). Ta turustab viinamarjasortidest „Dornfelder”, „Pinot gris” ja „Pinot blanc” valmistatud veine viitega „Edition Mild” (mahendatud versioon), millele on lisatud kirjeldus „mahendatud happelisus”. Etiketil on täpsemalt märgitud, et „Meeldiv nauding saavutatakse meie erilise säästliku „LO3”-tootmisprotsessi kasutamisega (*LO3 Schonverfahren zur biologischen Säurereduzierung*), mis vähendab happesust bioloogilisel teel”. Veinipudeli kaelaetiketil on tekst „Edition Mild bekömmlich” („Mahendatud versioon, kerge seedida”). Hinnakirjas on veini kirjeldatud sõnadega „Edition Mild – sanfte Säure/bekömmlich” („Edition Mild – mahendatud happesus/kerge seedida”).

14 Rheinland-Pfalzi liidumaal alkoholsete jookide turustamise järelevalve eest vastutav asutus ei nõustunud viite „kerge seedida” kasutamisega põhjendusel, et see on „tervisealane väide” määruse nr 1924/2006 artikli 2 lõike 2 punkti 5 tähenduses, mida ei ole lubatud alkoholsete jookide puhul selle määruse artikli 4 lõike 3 esimese lõigu kohaselt kasutada.

15 Põhikohtuasja pooled vaidlevad selle üle, kas veini kirjeldamine väljendiga „kerge seedida” ja ühtlasi viitega mahendatud happesusele, kujutab endast „tervisealast väidet” määruse nr 1924/2006 artikli 4 lõike 3 esimese lõigu tähenduses, mille kasutamine alkoholsete jookide puhul on tavaliselt keelatud.

16 Deutsches Weintor esitas Verwaltungsgericht’ile (halduskohus) kaebuse, paludes tuvastada, et viite „kerge seedida” kasutamise asjaomaste veinide etikettidel ning nende reklaamimine sellest lähtuvalt on lubatud.

- 17 Peamiselt väitis ta oma kaebuse toetuseks, et viide „kerge seedida” ei osuta mitte tervisele, vaid ainult üldisele heaolule. Teiseks väidab ta, et määrust nr 1924/2006 ei kohaldata viidete suhtes, mida kasutatakse tavakohaselt toidu või jookide puhul, ning mis võivad mõjutada üldist heaolu, nagu näiteks viide „kerge seedida” joogi puhul, mis soodustab seedimist. Tema sõnul tuleb seega tervisealaseid väiteid mõista kitsalt, mis piirdub kõnealuste toiduainete pikaajalise mõjuga.
- 18 Verwaltungsgericht jättis 23. aprilli 2009. aasta otsusega kaebuse rahuldamata. Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Rheinland-Pfalzi kõrgeim piirkondlik halduskohus) jättis selle peale esitatud apellatsioonkaebuse 19. augusti 2009. aasta otsusega rahuldamata.
- 19 Apellatsioonikohus leidis, et mõiste „tervisealane väide” hõlmab igal juhul toiduga seotud mõju tarbija organismile ja kehalistele funktsioonidele. Viide „kerge seedida” loob veini puhul seose kehas toimuvate protsessidega ning puudutab tervisega seotud üldist heaolutunnet. See viide seondub selliste sünonüümsete väljenditega nagu „tervislik”, „kergesti seeditav” või „magu säästev”.
- 20 Nimetatud kohtu sõnul on see aspekt veinitarbimisel oluline, kuna veini tarbimist seostatakse ikka ja jälle pea- ja maovaludega. Teatud asjaoludel võib vein avaldada inimorganismile kahjulikku mõju ning tekitada sõltuvust. Väljendi „kerge seedida” kasutamine koos viitega erilisele happeid vähendavale meetodile ja mahendatud happele loob tarbija vaatepunktist seose veini ja seedimisele kahjulike mõjude puudumise vahel, mis mõnikord on tingitud veini tarbimisest.
- 21 Kaebaja põhikohtuasjas esitas selle kohtuotsuse peale Bundesverwaltungsgericht’ile (kõrgem halduskohus) kassatsioonkaebuse.
- 22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et madalamate kohtuastmete poolt mõistele „tervisealane väide” antud lai tõlgendus on küsitav. Seoses kogu toidu ühise omadusega, milleks on toitainete ja muude ainete omastamine inimese organismi poolt, ei piisa selle kohtu sõnul viitest üksnes kehaliste funktsioonide säilitamisele või üldisele heaolule, et tõendada seost tervisega määruse nr 1924/2006 artikli 2 lõike 2 punkti 5 tähenduses.
- 23 Bundesverwaltungsgericht on seisukohal, et teatud asjaolud näivad vastupidi osutavat, et tervisealasust tuleb eeldada alles siis, kui osutatakse füüsilise seisundi või tervisliku seisundi pikaajalistele, püsivatele mõjudele ning mitte ainult ainevahetuse põgusatele mõjudele, mis ei puuduta keha koostist ja seega ka tegelikku tervislikku seisundit.
- 24 Viide põhikohtuasja kaebaja poolt turustatava veini seeditavuse kohta piirdub eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul kinnitusega, et vein ei põhjusta seedimisel mingeid maovaevusi või põhjustab neid vähem kui tavaliselt sellist laadi ja kvaliteediga veini puhul võib oodata. Lisaks kahtleb Bundesverwaltungsgericht, kas lihtne asjaolu, et toiduaine on vähem kahjulik kui samasse kategooriasse kuuluvad võrreldavad tooted, on piisav tunnistamaks, et see on tervise seisukohalt kasulik.
- 25 Lõpuks väljendab Bundesverwaltungsgericht kahtlust küsimuse osas, kas tervisealaste väidete keeld veini puhul on kooskõlas põhiõigustega, milleks on kutsevabadus ja ettevõtlusvabadus, ulatuses, milles see keelab veini tootjal või turustajal osutada, et tema toode on tulenevalt mahedast happelisusest kergesti seeditav, isegi kui see väide on tõene.
- 26 Nendel asjaoludel otsustas Bundesverwaltungsgericht menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
  - „1. Kas väite tervisealalus määruse nr 1924/2006 artikli 4 lõike 3 esimese lõigu koostoimes artikli 2 lõike 2 punktiga 5 või artikli 10 lõike 3 tähenduses eeldab kasulikku toitumisalast või füsioloogilist mõju, mis on suunatud füüsilise seisundi pidevale paranemisele, või piisab mõjust, mille avaldumine on põgus, s.o piirdub toidu tarvitamiseks ja seedimiseks kuluva ajaga?

2. Kui väide põgusalt avalduva kasuliku mõju kohta võib ise kujutada endast viidet tervisele:

Kas eeldamaks, et niisugune mõju tuleneb teatava – määruse artikli 5 lõike 1 punkti a ja põhjenduse 15 tähenduses – aine puudumisest või vähesusest, piisab pelgalt väitest, et sedalaadi toidu tihti kahjulikuks peetav mõju on konkreetsel juhul piiratud?

3. Kui vastus teisele küsimusele on jaatav:

Kas Euroopa Liidu lepingu 13. detsembri 2007. aasta redaktsiooni (ELT 2008, C 115, lk 1) artikli 6 lõike 1 esimese lõiguga koostoimes [harta] 12. detsembri 2007. aasta redaktsiooni (ELT 2007, C 303, lk 1) artikli 15 lõikega 1 (kutsevabadus) ja artikliga 16 (ettevõtluvabadus) on kooskõlas see, kui veini tootjal või turustajal on eranditult keelatud kasutada reklaamis niisugust tervisealast väidet, nagu on kõne all põhikohtuasjas, isegi kui see väide vastab tõele?”

Eelotsuse küsimused

Kaks esimest küsimust

- 27 Kahe esimese küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 1924/2006 artikli 4 lõike 3 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et mõiste „tervisealane väide” hõlmab sellist viidet nagu „kerge seedida”, millele on lisatud märge aine vähesuse kohta, mida paljud tarbijad peavad kahjulikuks.
- 28 Määruse nr 1924/2006 artikli 2 lõike 2 punkt 5 määratleb „tervisealase väite” kui „mis tahes väide, mis väidab, viitab või annab mõista, et toidugrupi, toidu või ühe selle koostisosa ja tervise vahel on seos”.
- 29 Lisaks on määruse nr 1924/2006 artikli 5 lõike 1 punktis a täpsustatud, et toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine on lubatud ainult siis, kui toitaine või muu aine, mille kohta väide esitatakse, olemasolul või puudumisel või vähendatud sisaldusel toidus või toidugrupis on üldtunnustatud teaduslike andmete põhjal tõendatud kasulik toitumisalane või füsioloogiline mõju.
- 30 Põhikohtuasjas on eelotsuse küsimused esitatud seoses veiniga. Kuna vein kuulub jookide hulka, mille etanoolisisaldus mahu järgi on üle 1,2 mahuprotsendi, siis on oluline esiteks rõhutada, et määruse nr 1924/2006 artikli 4 lõike 3 esimese lõigu kohaselt soovis liidu seadusandja eranditult keelata kõik „tervisealased väited” seoses selle kategooria jookidega.
- 31 Käesoleval juhul viitab vaidlusalune väide sellele, et kõne all olev vein on selle vähendatud happelisust arvesse võttes hästi kohandatud või kergesti seeditav. Seega on sellel veinil toitumisalane või füsioloogiline mõju.
- 32 Vaidlust ei ole selle üle, et kuna see on seotud toiduaine õigeaegse imendumisega, tuleb seedimist käsitleda kui ajaliselt piiratud füsioloogilist protsessi, millel on üksnes ajutine või mööduv mõju.
- 33 Sellest kaalutlusest lähtudes soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas sellist viidet nagu „kerge seedida” saab käsitleda „tervisealase väitena”, isegi kui sellest ei tulene, et kasulik toitumisalane või füsioloogiline mõju, mis sellel veinil võib olla, toob kaasa füüsilise seisundi pideva paranemise.
- 34 Sellega seoses nähtub määruse nr 1924/2006 artikli 2 lõike 2 punktist 5, et „tervisealane väide” nimetatud määruse tähenduses on määratletud lähtuvalt ühelt poolt toiduaine või mõne selle koostisosa ja teiselt poolt tervise vahelisest seosest. Siiski tuleb märkida, et see määratlus ei sisalda ühtegi täpsustust selle kohta, kas see seos peab olema otsene või kaudne, ega ka selle seose intensiivsuse või kestuse kohta. Neil asjaoludel tuleb sõna „seos” mõista laias tähenduses.

- 35 Seega peab mõiste „tervisealane väide” hõlmama esiteks mitte üksnes seost, mis annab mõista, et tänu toiduaine tarbimisele paraneb tervislik seisund, vaid ka igasugust seost, mis annab mõista, et negatiivne või kahjulik mõju, mis selle tarbimisega kaasneb või teistel juhtudel sellele järgneb, puudub või seda on vähendatud, mille tõttu on hoolimata nimetatud tarbimise võimalikust kahjulikkusest lihtne säilitada head tervist.
- 36 Teiseks loetakse, et mõiste „tervisealane väide” hõlmab mitte üksnes mõju, mis tuleneb kindla koguse toiduaine õigeaegsest tarbimisest, millel võib tavaolukorras olla üksnes ajutine ja mööduv mõju, vaid ka mõju, mis tuleneb toiduaine korduvast, pidevast, isegi tihedast tarbimisest, mille mõju ei pruugi vastupidi olla üksnes ajutine või mööduv.
- 37 Nagu selgub määruse nr 1924/2006 põhjenduste 1 ja 10 koostoimest, on kindel, et toidu reklaamimiseks kasutatavad väited, et sellel toidul on võrreldes sarnaste toodetega toitumisalaseid, füsioloogilisi või muid tervisealaseid eeliseid, suunavad tarbijate valikut. Need valikud mõjutavad otseselt tarbijate poolt tarvitavate erinevate toitainete ja muude ainete kogust, mis õigustab seega nimetatud määrusega nende väidete kasutamise suhtes kehtestatud piiranguid.
- 38 Seega tuleb arvesse võtta nii ajutist ja mööduvat mõju kui ka teatud toiduaine korduvast ja pikaajalisest tarbimisest tingitud mõju füüsilisele seisundile.
- 39 Käesoleval juhul annab vaidlusalune viide mõista, et vein on kergelt imenduv ja seeditav, osutades eelkõige, et seedesüsteem, mis on inimorganismi osa, ei kannata selle tõttu või kannatab vähem ning jääb suhteliselt terveks ja puutumatuks, seda isegi korduva tarvitamise korral, mis hõlmab kumuleeritud koguseid ja on pikaajaline, kuna selle veini happelisust on vähendatud.
- 40 Seega võib kõnealune väide jätta mulje, et sellel veinil on kestev kasulik füsioloogiline mõju, mis seisneb seedesüsteemi hea seisundi säilitamises, vastupidi teistele vastavatele veinidele, mille kumuleeritud tarbimine toob kaasa negatiivse kestva mõju seedesüsteemile ja sellest tulenevalt ka tervisele.
- 41 Eelnevatest kaalutlustest lähtudes tuleb esimesele kahele küsimusele vastata, et määruse nr 1924/2006 artikli 4 lõike 3 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et mõiste „tervisealane väide” hõlmab sellist viidet nagu „kerge seedida”, millele on lisatud märge aine vähesuse kohta, mida paljud tarbijad peavad kahjulikuks.

Kolmas küsimus

- 42 Kolmanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas EL lepingu artikli 6 lõike 1 esimese lõiguga on kooskõlas see, kui veini tootjal või turustajal on määrusega nr 1924/2006 eranditult keelatud kasutada niisugust tervisealast väidet, nagu on kõne all põhikohtuasjas, isegi kui see väide vastab tõele.
- 43 Vastavalt EL lepingu artikli 6 lõike 1 esimesele lõigule tunnustab Euroopa Liit õigusi, vabadusi ja põhimõtteid, mis on sätestatud hartas, millel on aluslepingutega võrreldes samaväärne õigusjõud.
- 44 Seoses asjaomaste põhiõiguste suhtes kehtestatud kõnealuse keeluga osutab eelotsusetaotluse esitanud kohus harta artikli 15 lõikele 1, mille kohaselt on igapäevaelus õigus teha tööd ja tegutseda vabalt valitud või vastuvõetaval kutsealal, ning selle sama harta artiklile 16, mis tagab ettevõtlusvabaduse.
- 45 Siiski tuleb ka arvesse võtta harta artikli 35 teist lauset, mis näeb ette, et kõigi liidu poliitika ja meetmete määratlemisel ja rakendamisel tagatakse inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse. Nagu nähtub määruse nr 1924/2006 põhjendustest 1 ja 18, esineb tervise kaitse ka selle määruse peamiste eesmärkide seas.

- 46 Sellistel asjaoludel tuleb sellist tüüpi väite, nagu on kõne all põhikohtuasjas, suhtes kehtestatud eranditu keelu kooskõla hinnata mitte üksnes kutse- ja ettevõtlusvabadusest lähtudes, vaid arvestades ka tervise kaitset.
- 47 Sellest tuleneb, et selline hinnang tuleb anda, järgides vajalikku kooskõla nõuete vahel, mis puudutavad liidu õiguskorraga kaitstud erinevate põhiõiguste kaitset ning nendevahelist õiglast tasakaalu (vt selle kohta 29. jaanuari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-275/06: *Promusicae*, EKL 2008, lk I-271, punktid 65 ja 66).
- 48 Esiteks, mis puudutab tervise kaitset, siis tuleb rõhutada, et võttes arvesse sõltuvuse ja kuritarvituse ohtu ning alkoholi tarbimisega seotud tõendatud kompleksset kahjulikku mõju, eelkõige rasketesse tõbedesse haigestumine, on alkohoolsed joogid toidu erikategooria, mille suhtes kehtivad eriti ranged õigusnormid.
- 49 Sellega seoses on Euroopa Kohus mitmel korral tunnistanud, et alkohoolsete jookide reklaami piiravad meetmed, mille eesmärk on võidelda alkoholi kuritarvitamise vastu, kajastavad rahvatervisega seotud huve, ning et rahva tervise kaitse on, nagu nähtub ka ELTL artiklist 9, üldist huvi pakkuv eesmärk, millega on vajaduse korral põhjendatud põhivabaduse piiramine (vt selle kohta 10. juuli 1980. aasta otsus 152/78: komisjon *vs.* Prantsusmaa, EKL 1980, lk 2299, punkti 17; 25. juuli 1991. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-1/90 ja C-176/90: *Aragonesa de Publicidad Exterior ja Publivia*, EKL 1991, lk I-4151, punkt 15; 13. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-262/02: komisjon *vs.* Prantsusmaa, EKL 2004, lk I-6569, punkt 30, ning 13. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-429/02: *Bacardi France*, EKL 2004, lk I-6613, punkt 37).
- 50 Lisaks, kui määruse nr 1924/2006 artikli 3 punktist a nähtub juba üldiselt, et toitumiselased väited ei tohi olla valed, mitmeti mõistetavad või eksitavad, siis kehtib see nõue seda enam alkohoolsete jookide puhul. Peamine on, et kõik neid jooke puudutavad väited ei oleks mingil viisil mitmeti mõistetavad, et tarbijad saaksid reguleerida oma tarbimist, võttes arvesse kõiki nimetatud tarbimisega seotud ohte, ning kaitsta tõhusalt oma tervist.
- 51 Niisuguse juhtumi korral nagu põhikohtuasjas käsitletu tuleb vaidlusalust väidet – eeldades et seda võib vähendatud happelisuse osas sisuliselt lugeda õigeks – pidada siiski puudulikuks. Nimetatud väide toob tõepoolest välja teatud omaduse, mis soosib seedimist, kuid see ei arvesta asjaolu, et sõltumata heast seedimisest ei kõrvalda see mingil viisil alkohoolsete jookide tarbimisest tulenevaid ohte ega ka piira nende ulatust.
- 52 Seega on liidu seadusandja leidnud õigesti, et sellised väited, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on mitmeti mõistetavad, isegi eksitavad, kui need käivad alkohoolsete jookide kohta. Rõhutades üksnes kerget seedimist, julgustab vaidlusalune väide kõnealuse veini tarbimist ning suurendab lõpuks ohte, mis tulenevad tarbijate tervisele kõigi alkohoolsete jookide mõõdukast tarbimisest. Seetõttu saab keeldu selliste väidete suhtes õigustada vajadusega tagada tarbijate tervise kaitse kõrge tase.
- 53 Eelnevast lähtuvalt võib sellist tüüpi väite suhtes, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kehtestatud täielikku keeldu pidada vajalikuks, et tagada harta artiklist 35 tulenevate nõuete järgimine.
- 54 Teiseks, mis puudutab kutse- ja ettevõtlusvabadust, siis tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei ole kutsevabaduse, nagu ka omandiõiguse teostamine absoluutsed, vaid neid tuleb kaaluda nende ühiskondlikku funktsiooni arvestades (vt selle kohta 14. detsembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-210/03: *Swedish Match*, EKL 2004, lk I-11893, punkt 72). Sellest tulenevalt võidakse nende õiguste teostamise suhtes kehtestada piiranguid tingimusel, et need piirangud on tegelikult kooskõlas liidu taotletavate üldistest huvidest lähtuvate eesmärkidega ja ei kujuta endast taotletavat eesmärki silmas pidades ülemäärast ja lubamatut sekkumist, mis kahjustab nende tagatud õiguste olemust (15. aprilli

1997. aasta otsus kohtuasjas C-22/94: Irish Farmers Association jt, EKL 1997, lk I-1809, punkt 27, ning 10. juuli 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-20/00 ja C-64/00: Booker Aquaculture ja Hydro Seafood, EKL 2003, lk I-7411, punkt 68).

- 55 Seoses nimetatud eesmärkidega nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 48–53, et kõnealuste õigusnormide eesmärk on tervise kaitse, mis on üks eesmärkidest, mida tunnustab harta artikkel 35.
- 56 Mis puudutab proportsionaalsuse põhimõtte järgimist, siis on tõsi, et kõnealuste väidete keeld seab majandusettevõtjate kutsetegevusele konkreetses osas teatud piiranguid, kuid olulises osas on nende vabaduste austamine siiski tagatud.
- 57 Kaugel sellest, et vaidlusaluste õigusnormidega keelatakse alkoholsete jookide tootmine või turustamine, reguleerivad need selgelt määratletud valdkonnas üksnes alkoholsete jookide märgistamist ja reklaami.
- 58 Niisuguse juhtumi korral nagu põhikohtuasjas käsitletu ei mõjuta vaidlusalune piirang mingi viisil kutse- ja ettevõtlusvabaduse olemust ega tegelikku sisu.
- 59 Eelnevast tuleneb, et määruses nr 1924/2006 sisalduva sellist tüüpi väite, nagu on kõne all põhikohtuasjas, täielikku keeldu tuleb pidada vastavaks nõudele ühitada erinevad asjassepuutuvad põhiõigused ning saavutada nende vahel õiglane tasakaal.
- 60 Eelnevatest kaalutlustest lähtudes tuleb kolmandale küsimusele vastata, et EL lepingu artikli 6 lõike 1 esimese lõiguga on kooskõlas see, kui veini tootjal või turustajal on määrusega nr 1924/2006 eranditult keelatud kasutada reklaamis niisugust tervisealast väidet, nagu on kõne all põhikohtuasjas, isegi kui see väide vastab ise-enesest tõele.

Kohtukulud

- 61 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamiseiga seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1924/2006 (toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta, mida on viimati muudetud komisjoni 9. veebruari 2010. aasta määrusega (EL) nr 116/2010) artikli 4 lõike 3 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et väljend „tervisealane väide” hõlmab sellist viidet nagu „kerge seedida”, millele on lisatud märke aine vähesuse kohta, mida paljud tarbijad peavad kahjulikuks.**
- 2. EL lepingu artikli 6 lõike 1 esimese lõiguga on kooskõlas see, kui veini tootjal või turustajal on määrusega nr 1924/2006, mida on muudetud määrusega nr 116/2010, eranditult keelatud kasutada reklaamis niisugust tervisealast väidet, nagu on kõne all põhikohtuasjas, isegi kui see väide vastab ise-enesest tõele.**

Allkirjad